

BONITAČNÝ PORIADOK SLOVENSKEHO BEAUCERON KLUBU (schválený 08.10.2011 v Galante)

I. Všeobecné ustanovenia

1. Tieto ustanovenia sú záväzné pre všetkých účastníkov bonitácie organizovanej Slovenským beauceron klubom (ďalej len „SBK“).
2. Bonitačný poriadok SBK určuje postup a pravidlá, ktoré musia byť dodržané pri zaraďovaní psa alebo suky do chovu.
3. Chovateľský poriadok SBK slúži pre riadenie a usmerňovanie chovu plemena beauceron na Slovensku.

II. Bonitačný poriadok

1. Bonitácia je verejnou odbornou chovateľskou akciou, ktorá slúži k získavaniu poznatkov o exteriérových a povahových vlastnostiach plemena beauceron a ich porovnaní s platným štandardom FCI.
2. Účasť na bonitácii je základnou podmienkou pre zaradenie psov a súk do chovu.
3. Bonitácie sa môžu zúčastniť len jedinci plemena beauceron s platným preukazom pôvodu v minimálnom veku 18 mesiacov v deň konania bonitácie.
4. Bonitácia má dve časti:
 - exteriérovú
 - povahovú
5. Pes alebo suka môže absolvovať exteriérovú časť bonitácie len 1x v živote.
6. Povahovú časť môže 1x opakovať, pričom sa exteriérové hodnotenie nemení. Čas pre opakovanie bonitácie sa neurčuje. Pri opakovaní povahovej časti je majiteľ psa je povinný predložiť kópiu bonitačnej karty z prvej bonitácie.
7. U importovaných jedincov je majiteľ povinný predviesť psa na bonitácii v SR, aj keď jedinec absolvoval bonitáciu v inom štáte. Bez potreby absolvovať bonitáciu SBK je uznaná chovnosť získaná na bonitácii organizovanej klubom Club des Amis du beauceron v krajine pôvodu plemena- vo Francúzsku.

III. Organizácia bonitácie

1. Usporiadateľom bonitácie je SBK. Bonitáciu vykonávajú osoby poverené výborom SBK.
2. Miesto a čas konania sa uverejní na webovej stránke klubu aspoň 3 mesiace dopredu (termín uzávierky atď.)
3. Klub zabezpečí na bonitáciu rozhodcu na exteriér, rozhodcu na povahu a figuranta.
4. Výška poplatku za bonitáciu je určená členskou schôdzou SBK. Bonitačný poplatok slúži na úhradu výdavkov súvisiacich s organizáciou bonitácie. V prípade nezaradenia jedinca do chovu alebo vyradení z chovu sa majiteľovi psa alebo suky nevracia. Pri opakovaní povahového testu platí majiteľ jedinca bonitačný poplatok v plnej výške.

IV. Podmienky uchovnenia (chovnej spôsobilosti)

1. Základné podmienky uchovnenia (chovnej spôsobilosti) sú nasledovné:
 - a. platný preukaz o pôvode psa („PP“);
 - b. v prípade dovozu psa zo zahraničia je potrebná jeho registrácia na plemennej knihe ÚKK (najneskôr v deň konania bonitácie);
 - c. minimálny vek 18 mesiacov (najneskôr v deň konania bonitácie);
 - d. úspešné absolvovanie jednej výstavy v triede stredná, otvorená, pracovná na klubovej výstave, špeciálnej výstave alebo na výstave garantovanej klubom s hodnotením výborný alebo veľmi dobrý; hodnotenie z výstavy musí byť zapísané v preukaze o pôvode alebo vo výkonnostnej knižke (najneskôr v deň konania bonitácie);
 - e. chrup: zhrz nožnicový, plnochrupý (môže chýbať jeden zub z kategórie P1); zaznamenávajú sa nadpočetné zuby; ak sa stal psovi úraz (napr. vylomenie zubu), odporúča sa majiteľovi priniesť o tejto skutočnosti potvrdenie od veterinárneho lekára;
 - f. röntgen bedrových a laktových kĺbov (DBK, DLK); röntgen môže byť vyhotovený, a zapísaný do PP len na špecializovaných pracoviskách; jedinec musí byť röntgenovaný vo veku minimálne 12 mesiacov a zaradený do chovu môže byť s výsledkom do druhého stupňa vrátane (2/2 – C); záznam o röntgene vyhotoví veterinárny lekár na špeciálnom klubovom

tlačivo (o ktoré požiada majiteľ psa u PCH). Akceptovateľné je len klubové tlačivo, na ktorom je podpis veterinárneho lekára, ktorý vyhotovil röntgen a zároveň skontroloval platnosť údajov s PP psa a vyhodnotenie snímku.; (najneskôr v deň konania bonitácie);

- g. úspešné absolvovanie exteriérovej a povahovej časti bonitácie organizovanej klubom SBK.
2. Do chovu nesmie byť zaradený jedinec, na ktorom bol urobený zákrok v rozpore s platnou legislatívou a ktorý trvalo mení exteriér (kupírovanie uší) jedinca, alebo na odstránenie, či zakrytie akejkoľvek anatomickej, alebo exteriérovej chyby, ktorá je podľa štandardu dôvodom k vylúčeniu z chovu, ako aj jedinec v preukázateľne zlom zdravotnom stave a kondícii.
3. Odporúča sa absolvovanie ďalších zdravotných vyšetrení, ako napr. genetické vyšetrenie PRA/CEA, vyšetrenie pohlavných orgánov v autorizovaných laboratórnych pracoviskách.¹

V. Bonitačná komisia

1. Posudzovanie psov na bonitácii vykonáva bonitačná komisia v zložení:
 - poradca chovu – predseda bonitačnej komisie, hodnotí chovnú upotrebitel'nosť jedinca na základe vyjadrení ostatných členov komisie, celkového stavu plemena a chovateľského zámeru klubu.
 - rozhodca pre exteriér navrhuje bonitačný kód exteriéru
 - rozhodca pre povahu navrhuje bonitačný kód povahy
2. Pri bonitácii je potrebná aktívna účasť minimálne dvoch poradcov chovu. Jeden poradca chovu je predsedom bonitačnej komisie a podpisuje sa na príslušné dokumenty za SBK, druhý poradca chovu môže zastávať funkciu rozhodcu pre povahy, pokiaľ o tom rozhodne Výbor SBK. Druhý poradca chovu vždy úzko spolupracuje s bonitačnou komisiou, riadi priebeh a usmerňuje účastníkov bonitácie, zapisuje do bonitačných kariet
3. Členovia bonitačnej komisie po celú dobu hodnotenia spolupracujú a stanovujú konečný bonitačný kód rozhodujúci o zaradení do chovnej triedy.
4. Bonitačná komisia zapíše do preukazu o pôvode bonitačný kód a písomné vyjadrenie výsledku predvedenia:
 - zaradený – chovný, ak jedinec splnil podmienky
 - vyradený ak jedinec má vyradujúcu exteriérovú chybu alebo neuspel v opakovaní povahového testu

Poznámka: Ak jedinec nesplnil povahový test na prvýkrát, teda je zatiaľ nezaradený, nezapisuje sa do preukazu o pôvode zatiaľ nič, celkový bonitačný kód sa zapíše až po druhom vykonaní povahovej časti.

5. Originál bonitačnej karty sa archivuje v SBK – u poradcu chovu.
6. Ak bonitačná komisia zistí, že u predvedeného jedinca bola vykonaná veterinárna úprava exteriéru, ktorá má zmierniť alebo zakryť exteriérovú chybu, jedinec nesmie byť zaradený do chovu.

VI. Povinnosti majiteľa psa

1. V stanovenom termíne zaslať vyplnenú prihlášku, fotokópiu preukazu o pôvode, pri importovaných jedincoch je povinný preregistrovať psa do Slovenskej plemennej knihy, vyhodnotenie RTG-DBK zapísané v preukaze o pôvode, doklad o zaplatení bonitačného poplatku a člen SBK aj doklad o zaplatenom členskom poplatku na príslušný rok.
2. Dostaviť sa na bonitáciu včas.
3. Pri prezentácii odovzdať preukaz o pôvode, a predložiť na kontrolu veterinárny preukaz psa s platnými povinnými vakcináciami.
4. Oznámiť organizátorovi prípadné háranie suky. Háravé suky pristupujú k bonitácii ako posledné v poradí.
5. Vybaviť psa hladkým obojkom, pevnou vôdzkou, v prípade potreby náhubkom.

VII. Práva majiteľa psa

1. Má právo žiadať na záver akcie zdôvodnenie bonitačného kódu, alebo prípadného nezaradenia do chovu.
2. Obdržať kópiu bonitačnej karty so všetkými údajmi.

¹ Doplnenie podmienok chovnej spôsobilosti bolo schválené na členskej schôdzi SBK dňa 14.12.2019.

3. Zaslať preukaz o pôvode psa na Slovenskú plemennú knihu k registrácii do chovu.

VIII. Práva bonitačnej komisie

1. Bonitačná komisia si vyhradzuje právo nepripustiť k bonitácii jedinca, ktorý je zjavne chorý, napadnutý vonkajšími parazitmi alebo bezdôvodne agresívny!

IX. Bonitácia

1. Exteriér:

Exteriér sa posudzuje v postoji a v pohybe psa, vykoná sa meranie výšky a dĺžky psa a ostatných telesných proporcií dôležitých pre chov. Hodnotený jedinec sa porovnáva s platným štandardom plemena. Zistené výsledky ako aj výskyt penalizačných a vyradujúcich chýb sa ihneď zapisujú do bonitačnej karty.

2. Povaha:

Povaha predvedeného jedinca sa hodnotí počas celého konania bonitácie a to :

- a. -pri predvedení, meraní a vážení, kontrole vytetovaného čísla alebo čipu
- b. -správanie pri prechode medzi osobami a zvieratami
- c.- pri zvukových a zrakových podnetoch

Popis: psovod so psom na hladkom obojku a voľne držanej vôdzke opustí posudzovací kruh, prejde cez skupinu niekoľkých, voľne sa pohybujúcich osôb. Pes môže mať náhubok. Osoby vykonajú rôzne zrakové a zvukové podnety (rozhovor, pustenie kľúčov, otvorenie dáždika, iné bežné podnety, typické v bežnom živote).Tieto podnety sú primeranej intenzity a nesmú byť vedené priamo proti psovi- dobrovoľníci vykonávajúci skupinku osôb musia byť vopred poučení predsedom bonitačnej komisie. Na bonitáciách sa používajú vždy rozdielne podnety a situácie, aby nebolo možné vopred pripraviť psa a prejavila sa jeho prirodzená reakcia. Podnety (max.3 druhy) používané na jednej bonitácii musia byť rovnaké pre všetkých bonitovaných jedincov.

d. -samostatné správanie psa:

Popis: Psovod uviaže psa ku kolíku na 3m lano alebo reťaz (pes môže mať náhubok) a ukryje sa na vopred určenom mieste. Po odchode psovoda sa do 1 minúty vystrelí 2x z opačného smeru od úkrytu psovoda .Pri zbrani kalibru 6mm je vzdialenosť 25m;pri kalibri 9mm je vzdialenosť 50m, prestávka medzi výstrelmi 5-10 sek. Hodnotí sa reakcia a rýchlosť útlmu psa.

Po upokojení psa (útlme) psa sa okolo neho vytvorí vo vzdialenosti 20m kruh z max.10 osôb.

Na pokyn rozhodcu pre povahu sa skupina normálnym krokom priblíži k psovi na 2m, chvíľu postoja, potom normálnym krokom pri silnejších zvukových podnetoch(hlasitá vrava, potlesk, pískanie, smiech atď.) sa vrátia do základnej vzdialenosti. Po chvíli znovu rýchlou chôdzou či v miernom pokluse zovrú kruh okolo psa a zostanú pokojne stáť. Psovod vystúpi z úkrytu, odviaže psa, vôdzku prevlečie popod obojok a oba konce vôdzky podá rozhodcovi pre povahu. Psovod odíde medzi divákov do vzdialenosti 20-30m. Po chvíli rozhodca uvoľní vôdzku, aby mal pes umožnený voľný odchod a sleduje jeho reakcie (hľadanie psovoda, reakcie na okolie)

e.- ochrana psovoda:

Popis: Psovod s pripútaným psom na vôdzke (pes nesmie mať náhubok) ide určeným smerom k úkrytu figuranta. Figurant vybehne a zaútočí priamo na psovoda, palicou naznačí údery. Psovod pustí vôdzku a nevydáva žiadny povel psovi - sleduje sa samostatná činnosť psa pri ochrane psovoda. Činnosť figuranta je prispôbená reakciám psa, pričom útok je stále vedený na psovoda. Ak pes zahryzne do rukávu, dostane pes dve rany palicou na menej citlivé miesta. Na pokyn rozhodcu psovod ide ku psovi, odvolá psa a ihneď sa odoberie k bonitačnej komisii, ktorá vykoná záverečné hodnotenie, pričom sa sleduje útlm psa po vydráždení (pes by sa mal upokojiť a nemal by napadať osoby vo svojom bezprostrednom okolí).

Hodnotenie povahy v bodoch a – d:

1. sebavedomý, živý, nebojácny, vyrovnaný, zbytočne neagresívny, s primeraným záujmom o okolie, dobrý vzťah ku psovodovi a okoliu, k cudzím osobám priateľský alebo nevšímavý, bez reakcie na streľbu a iné zvuky
2. menej sebavedomý, náznaky flegmatizmu, s nízkym prahom dráždivosti
3. nedôverčivý, neistý, bez sebavedomia, prehnane dráždivý a nervózny, mierna reakcia na streľbu a zvuky
4. bojzlivý, úplne nevšímavý k okoliu, útočný zo strachu, s pasívno-obrannou reakciou na streľbu
5. prehnane a bezdôvodne agresívny, bezdôvodne útočí, oneskorený alebo žiadny útlm

Hodnotenie povahy v bode e:

1. okamžitá reakcia na prepád, nekompromisná a tvrdá obrana psovoda, bez reakcie na použitú palicu
2. trochu zaváha ale zakročí, zákrok a ochrana psovoda sú menej isté, použitie palice ho neodradí, ale má vplyv na kvalitu zákroku
3. k zákroku na ochranu psovoda musí byť daný povzbudzujúci povel, pes zakročí, ale použitie palice má výrazný vplyv na kvalitu a ukončenie zákroku
4. pes nezakročí, no neprejaví známky strachu
5. prepadom figuranta sa dá zahnať, psovoda vôbec nebráni, je úplne flegmatický

Celkové hodnotenie povahy

Výsledný kód hodnotenia v bodoch a – e:

- I. najviac 2x známka 2, no bez známky 3
- II. najviac 1x známka 3, no bez známok 4, 5
- III. najviac 5x známka 3, no bez známok 4, 5
- IV. ak dostane aspoň raz známku 4 alebo 5

Vyradený pre povahu ak dostane 2x známku 4 alebo 5

Trieda chovnosti

A – chovný – nožnicový zhryz, plný chrup, RTG A, **RTG DLK 0/0, 0/1, 1/0, 1/1**, výstavné hodnotenie výborný, povahový kód do II., zadáva sa u špičkových jedincov plne zodpovedajúcim štandardu.

B – chovný - nožnicový zhryz, plný chrup, RTG DBK A, B alebo C, **RTG DLK 0/0, 0/1, 1/0, 1/1, 1/2, 2/1, 2/2** výstavné hodnotenie výborný alebo veľmi dobrý, povahový kód do III., zadáva sa u jedincov bez závažných chýb, ktorí môžu vykazovať malé odchýlky od štandardu.

C – chovný - nožnicový zhryz, plný chrup alebo môže chýbať **jeden zub z kategórie P1²**, RTG A, B, C, **RTG DLK 0/0, 0/1, 1/0, 1/1, 1/2, 2/1, 2/2**, výstavné hodnotenie výborný alebo veľmi dobrý, povahový kód do IV. **Chovná trieda C sa zadáva jedincom, ktorí vykazujú jednu alebo dve výraznejšie odchýlky od štandardu – no nie chyby vyradujúce. Pri triede chovnosti C rozhoduje o prípadnom použití v chove (krytí) chovateľská komisia SBK, povoľuje jedno krytie. O ďalšom možnom chovnom využití rozhodne komisia až po vyhodnotení potomstva.**

Výsledný bonitačný kód beaucerona

Kód sa skladá z piatich pozícií:

1. pozícia - druh chovnosti - označenie veľkým písmenom
2. pozícia – kód celkového typu psa – označenie arabským číslom
3. pozícia – kódy exteriérových chýb – označenie kombináciou arabských čísel a písmen(kódy na bonitačnej karte; pes v danej pozícii bez chýb –vypisuje sa 1x nula.
4. pozícia – kód sfarbenia – označenie veľkým písmom X (čierny s pálením) alebo Y (harlekýn)- posledné miesto pred lomítkom
5. pozícia- kód povahy – označenie rímskym číslom

Pes do chovu „nezaradený“ – v tejto pozícii sa pri prvej bonitácii nepíše nič, pri druhej sa doplní kód. Do preukazu o pôvode psa sa v tomto prípade zapisuje až po druhej bonitácii!

² **Doplnenie podmienok chovnej spôsobilosti bolo schválené na členskej schôdzi SBK dňa 14.12.2019.**